

MATICA HRVATSKIH SINDIKATA

NAŠI SINDIKATI O IZBORIMA, broj 7

SVIM ČLANOVIMA NAŠIH SINDIKATA

U današnjem broju razmatramo stajališta stranaka po pitanju društvene jednakosti i pravde te ekonomskog oporavka.

Tema 15: DRUŠTVENA JEDNAKOST I POREZNI SUSTAV

POLAZIŠTA SINDIKATA

Društvena jednakost je pitanje koje bitno utječe na povezanost ljudi, na osjećaj dostojanstva i smislenost života pojedinca. Povećanje društvenih nejednakosti povećava napetosti, destrukciju i kriminal u društvu. Dobar primjer je razlika između američkog i skandinavskog društva. Ovdje ne zagovaramo utopiju komunističke jednakosti, već humanu intervenciju države u korist onih koji u životnoj utakmici nisu mogli biti uspješni ili im pak uspješnu aktivnost tržište adekvatno ne vrednuje. Taj utjecaj može biti veoma veliki (socijalna društva) i vrlo slabašan (neoliberalna društva). Porezni sustav, osim što osigurava prihode za javne usluge građanima, najvažniji je instrument povećanja društvenih jednakosti. Zalažemo se za pravedni porezni sustav koji prihode prikuplja prema ekonomskoj snazi poreznog obveznika. Zalažemo se za povećanje progresivnosti poreza, što znači da bogatiji razmjerno više financiraju javne troškove. Tražimo oštro oporezivanje svih zarada iznad plaće predsjednika Republike, jer takve plaće nisu odraz vrijednosti nečijeg rada već pohlepe koja se koristi položajem. Zalažemo se za oštro oporezivanje ekstra imovine imućnih i svake imovine čije se porijeklo ne može dokazati ili imovine koja nije u upotrebi te za progresivno oporezivanje ekstra nasljeđa (još od Roosevelta stopa poreza na nasljeđe u SAD-u iznosila je 70% dok ga nije ukinuo Bush). Zalažemo se za poreze na dohotke od kapitala, na kapitalnu dobit, dividende. Tražimo i oporezivanje financijskih transakcija. To su naši sindikati prvi tražili, a tzv. „neutralni ekonomski stručnjaci“ iz raznih banaka s podsmijehom komentirali. Danas EU namjerava oporezivati financijsku industriju. Za oporezivanje imućnih zalažu se danas i sami imućni u SAD-u (Bill Gates i Warren Buffet). Isto zalaganje nismo primjetili u RH.

GLEDIŠTA STRANAKA

1. **Laburisti.** Njihova vizija poreznog sustava je u potpunosti u skladu sa sindikalnim načelima. Navode da će uvesti porez na imovinu koja se ne koristi, porez na aktivu banaka, porez na kapitalnu dobit i dividende te porez na profite od kratkoročnih imovinskih transakcija. Tvrdi da se reinvestirana dobit ne treba oporezivati, a najveću ocjenu su zaslužili jer se zalažu za povećanje progresivnosti svih poreza te uvođenje novih poreznih razreda poreza na dohodak, što je temelj socijalne kohezije.
2. **HEI (Jurčić).** Poreznu politiku stavlja u funkciju povećanja broja radnih mjesta i domaće proizvodnje. Iako program ne sadrži detaljnu razradu poreznog sustava, stavovi dr. Jurčića po ovom pitanju sukladni su sindikalnim načelima.
3. **Kukuriku.** Navode da će značajnije oporezivati dohodak od kapitala i ekstra imovine. Uvođenje poreza na dividende, različiti porezni tretman reinvestirane dobiti, oporezivanje „ekstra imovine“ (druge nekretnine ili nekretnine koja se iznajmljuje) sindikati pozdravljaju. Ne navode da će povećati progresivnost poreza. Planiraju privremeno smanjiti doprinose za svako novo radno mjesto, ali time neće smanjiti nezaposlenost.
4. **HDZ.** U razdoblju kada financijska industrija prikuplja ekstra profite na teret svih građana, stav „garantiramo da nećemo uvoditi nove poreze“ sindikatima je neprihvatljiv. HDZ-u zamjeramo smanjenje poreza na najveće plaće 2010. godine. Povećanja neoporezivog iznosa dohotka je na prvi pogled prihvatljiv prijedlog, međutim, on više koristi bogatijima kojima se na taj način drastično smanjuje ukupno porezno opterećenje.
5. **HSLs.** Jedinstvena stopa svih poreza (dohodak, dobit i pdv, tzv. flat tax) povećala bi razlike između najbogatijih i najsiromašnijih te je zbog toga sindikatima neprihvatljiva, unatoč tehničkih i fiskalnih prednosti takve jedinstvene stope.

Tema 16: EKONOMSKI OPORAVAK I RAZVOJ

POLAZIŠTA SINDIKATA. U areni političkih podmetanja teško je steći pravi uvid u realno stanje hrvatske ekonomije. Vlade u svijetu i kod nas trpe i opravdanu i neopravdanu kritiku. Istina je da se domaće gospodarstvo ne oporavlja. Istina je da je slično i u svijetu. Istina je da novaca ima, ali se on nalazi zamrznut u bankama i firmama. Nepovjerenje i strah od uzimanja kredita za investicije zakočio je gospodarstva većine zemalja. Izgleda da nas čeka desetljeće stagnacije. Politike se za takvo stanje međusobno optužuju iako počesto na najvažnije stvari nemaju većeg utjecaja. Na gospodarske perspektive presudni utjecaj imaju doktrine koje vlade primjenjuju. Naši sindikati drže da doktrina kresanja javnih troškova i inzistiranje na smanjenju deficita prije oporavka neće dati učinaka. Tu doktrinu zagovaraju EU i MMF, a vlade slijepo slijede. Drastične uštede nove vlade u Velikoj Britaniji nisu dovele do rasta već do zastoja ekonomije. Grčkoj oštre mjere kresanja potrošnje samo smanjuju mogućnost oporavka. Smanjenje javne potrošnje je put u smanjenje potražnje i proizvodnje, a to znači novi pad BDP-a, još veću nezaposlenost, još slabije punjenje proračuna i na taj način ponovno uvećani deficit. Radi se o spirali prema dolje, koja pri tome cijenu krize stavlja na leđa radnih ljudi, a ne onih koji su je izazvali. Smjer se mora promijeniti: nužno je sve mjere ekonomske politike usmjeriti na povećanje zaposlenosti, na povećanje proizvodnje i na prilagodbu monetarne politike tome cilju. Sada u svijetu prevladava dogma prema kojoj je najvažnije održati stabilnost cijena i financijsku disciplinu makar zbog toga imali zamrznutu ekonomiju. Svijet je ponovno u krizi. Kapitala ima, proizvodni kapaciteti nisu iskorišteni, radne snage ima. Samo nema sigurnosti i povjerenja. Dakle, mora se promijeniti politika koja će sve te resurse mobilizirati i staviti u proizvodnu funkciju. Procijenite ima li Hrvatska takvu politiku? Domaći propusti, od kojih su neki stari i više od dva desetljeća, znatno su pogoršani svjetskom krizom. Ono što zabrinjava su naši trendovi: pad zaposlenosti, rast deficita i javnog duga, visoke kamatne stope te nelikvidnost. Unatoč tome, Hrvatska nije u skupini najugroženijih zemalja, deficit je niži od prosječnog u EU, javni dug također,

javna potrošnja znatno niža od prosjeka EU, itd. Za sindikate su prioriteti ekonomske politike: povećanje zaposlenosti, povećanje BDP-a, smanjenje vanjskog duga i nelikvidnosti te pravedna i humana raspodjela društvenog bogatstva. Tek iza toga slijedi financijska konsolidacija i stabilnost cijena. Takva ekonomska politika na tragu je gledišta najutjecajnijih ekonomista današnjice, nobelovaca za ekonomiju P. Krugmana i J. Stiegliza koji upozoravaju da ekonomska pravila u recesiji i krizi nisu ista kao pravila u vrijeme rasta. U EU i MMF-u to još nisu shvatili niti prihvatili.

GLEDIŠTA STRANAKA

1. **Hrvatska ekonomska inicijativa** (dr. Ljubo Jurčić) najbliža je ekonomskim gledištima sindikata. Jurčić stavlja fokus na zapošljavanje i rast proizvodnje putem obnove industrijske politike i povećanja efikasnosti javnog sektora. Monetarna politika mora biti u službi proizvodnje, a ne obrnuto. Jurčićeva politika može imati teškoća kod međunarodnih financijskih investitora dok se ne uvjere u njenu vjerodostojnost. Jurčić zagovara promjenu redosljeda poteza, prvo proizvodnja, a onda uklanjanje deficita, a ne obrnuto, kao što to nude kalupi međunarodnih politika. Jurčić zaslužuje respekt svojom stručnošću i poznavanjem svih ekonomskih problema u rasponu od konkretnih detalja o proizvodnji do općih makroekonomskih zakonitosti. Radi se o modernoj socijaldemokratskoj ekonomskoj politici.

2. **Hrvatski laburisti** su na istom tragu s manje konkretnih stajališta u ključnim sektorima. Generalne ideje prihvatljive, konkretizacija nerazrađena, a negdje i upitne ostvarivosti. Zagovaraju uklanjanje valutne klauzule i drugačiju tečajnu politiku. Sve podređuju vraćanju ekonomske suverenosti, napuštanju nultog deficita i jačanju fiskalnih poticaja novim proizvodnjama. Zagovaraju razbijanje oligopola i dominantne uloge velikih korporacija koje smanjuju konkurentnost (puna konkurencija je najveća prednost tržišno ustrojene ekonomije).

3. **Kukuriku-SDP** su detaljno razradili način pokretanja gospodarskih ciklusa, nude drastično povećanje transparentnosti i efikasnosti javnih poduzeća i državnog sektora što bi trebalo povećati povjerenje međunarodnih investitora i tako omogućiti jeftinije zaduživanje. Napominju da će racionalizirati javnu potrošnju, međutim da nisu u

moгуćnosti reći što treba rezati. Zalažu se za izradu sektorskih industrijskih politika. Radi se o liberalnoj politici s elementima socijalne preraspodjele. Takva politika ne izlazi iz prevladavajućih europskih recepata, ali ima kontakt s realnošću, domaćom i svjetskom.

4. **HDZ**: nejasno je kako planiraju pokrenuti novi ciklus, najavljuju mjere koje smanjuju proračunske prihode te ustavni zakon koji će ograničiti javnu potrošnju (ograničenje deficita i javnog duga) što je veoma opasno u uvjetima pogoršanja krize jer time reduciraju instrumente za borbu protiv krize i svode je na leđa radnika i građana, što može dovesti do smanjivanja rashoda po vrlo visokim stopama. HDZ se ne usudi izaći iz kalupa prevladavajućeg europskog ekonomskog pristupa. Teško provediva politika. Bez kreativnih rješenja.

5. **HSL** predlaže iskreno i otvoreno čistu neoliberalnu gospodarsku politiku. U fokusu im je samo povećanje konkurentnosti i izvoza, a za to je potrebno, misle, radikalno kresati javnu potrošnju, ukloniti deficit, jačati financijsku stabilnost, povećati kreditni rejting zemlje i investirati u obrazovanje. Takva politika u uvjetima krize ne daje učinaka, a dovodi do demontaže socijalne države.

Tema 17: RAT PRIVILEGIJAMA I LAŽNIM STATUSIMA

POLAZIŠTA SINDIKATA

Hrvatsko društvo puno je privilegija po svim kriterijima. Privilegirane su cijele kategorije građana, teritorijalna područja, privilegirane su proizvodnje i pojedini poduzetnici. Tisuće lažnih branitelja i nesrazmjerne naknade dovode do nedostatka radne snage po dijelovima Hrvatske jer ljudi u najboljoj snazi sjede po kavanama i kladionicama uživajući visoke i počesto nezaslužene mirovine. Neuspješne proizvodnje svi građani godinama financiraju. Znamo da se regije, županije i gradovi ne podupiru principijelno već prema tome tko je tamo na vlasti. Svi poznajemo privilegije u Gradu Zagrebu i javnim poduzećima. Hrvatska je neuređeno i nepravedno društvo. Sve to financira obični radni čovjek čiji je život upropašten u siromaštvu bez perspektive jer nosi na leđima parazitski dio Hrvatske. Međutim, dijabolični mediji mu sugeriraju da su njegovi paraziti učitelji, profesori, liječnici i medicinske sestre pa čak i umirovljenici. Kako

takvo duboko i nepravedno stanje misle riješiti političke stranke? Testirajmo ih na pitanju lažnih braniteljskih statusa.

GLEDIŠTA STRANAKA

Niti jedna politička stranka ne govori o reviziji braniteljskih statusa. A **HDZ** je čak pokušao taj status pretvoriti u društvenu kastu u prijedlogu ustavnog zakona, što je udar na zdravi razum i ideju temeljne društvene pravde. Za njih ne postoji problem lažnih branitelja. **Laburisti** zagovaraju nagrade za branitelje na prvoj crti obrane umjesto financiranja iz mirovinskih fondova. Traže registar branitelja i sustavno rješenje ovog pitanja. **Kukuriku-SDP** neće umanjivati prava branitelja. Zagovaraju registar branitelja. **HSL** predlaže braniteljske mirovine u skladu s proračunskim mogućnostima.

U Zagrebu, studeni 2011.

MATICA HRVATSKIH SINDIKATA:

- ◆ Sindikat hrvatskih učitelja
- ◆ Sindikat zaposlenih u pravosuđu
- ◆ Sindikat odgoja i obrazovanja Hrvatske

- ◆ Sindikat radnika EX Dubrovačke banke
- ◆ Nezavisni sindikat pravosudne policije RH
- ◆ Nezavisni sindikat bibliotečnih djelatnika Hrvatske

- ◆ Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja
- ◆ Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama Hrvatske
- ◆ Hrvatski strukovni sindikat medicinskih sestara i medicinskih tehničara
- ◆ Sindikat radnika, sporta i rekreacije u hrvatskom mirovinskom osiguranju